

Królewska bazylika

Autor: Małgorzata Wielechowska

Przed wyprawą na Grunwald o powodzenie modlił się w niej król Władysław Jagiełło z wojskiem. W Bazylice Zwiastowania Najświętszej Marii Panny w Czerwińsku nad Wisłą gościli również Zygmunt III Waza, król Władysław IV czy Jan II Kazimierz.

Bazylika pw. Zwiastowania Najświętszej Marii Panny w Czerwińsku nad Wisłą leży na terenie klasztoru salezjanów. To jeden z najcenniejszych romańskich zabytków na Mazowszu. Pochodzi z XII w. i jest najdalej wysuniętym na wschód od linii Wisły zabytkiem romańskim w tej części Europy.

Wymodlony sukces pod Grunwaldem

Inicjatorem budowy klasztoru był pochodzący z Belgii Aleksander z Malonne, biskup płocki w latach 1129–1156. Możliwe, że swój udział w tworzeniu opactwa czerwińskiego miał także książę Bolesław Krzywousty. Nadanie ziemi kanonikom w Czerwińsku potwierdzili: papież Hadrian IV w bulli z 1155 r., a w następnych latach – książę Bolesław Kędzierzawy oraz jego brat Henryk. Budowa świątyni rozpoczęła się w trzeciej dekadzie XII w. Z tamtego okresu pochodzi ogromny portal romański wykonany prawdopodobnie we Włoszech w warsztacie Wiligelma z Modeny.

Według legendy o dwie gładkie kolumny portalu ostrzyli miecze polscy rycerze pod wodzą króla Władysława Jagiełły zmierzający na pola Grunwaldu. Natomiast faktem jest, że niedaleko stąd przeprawili się przez Wisłę po moście łyżwowym, by połączyć się z siłami litewskimi księcia Witolda, a sam król modlił się w Czerwińsku o powodzenie wyprawy wojennej.

Bliski śmierci – zdrowie otrzymał

Jednym z wyjątkowych zabytków kościoła jest cudowny obraz Matki Boskiej z 1612 r. Obraz został

namalowany przez Łukasza z Łowicza w 1612 r. na zlecenie kanoników regularnych laterańskich – ówczesnych gospodarzy czerwińskiego opactwa. To kopia znanego wizerunku Matki Bożej czczonego pod nazwą „Salus Populi Romani” – „Zbawienie Ludu Rzymskiego” (oryginał znajduje się w rzymskiej bazylice Santa Maria Maggiore).

W 1647 r. król Władysław IV przed tym obrazem pozostawił dziękczynne wotum z napisem: „Bliski śmierci – zdrowie otrzymał”. Czerwińską Madonnę odwiedzał wielokrotnie król Jan Kazimierz, m.in. w 1651 r. po zwycięstwie pod Beresteczkiem, składając jako wota chorągwie zdobyte podczas walki.

Warta odwiedzenia jest też piętnastowieczna gotycka kaplica, mieszcząca się w dawnym refektarzu. Jej sufit pokrywa polichromia z motywami roślinnymi, a sercem jest niezwykle czarny ołtarz z wizerunkiem Matki Boskiej Ostrobramskiej.

Czy wiesz, że...

W 1940 r. austriacki profesor historii sztuki Dagobert Frey, odpowiedzialny za rabunek dzieł sztuki m.in. z Zamku Królewskiego w Warszawie, ukradł z okuć drzwi klasztoru XII-wieczną kołatkę. Była w kształcie głowy lwa, w którego paszczy mieściła się głowa człowieka.

[W ubiegłym stuleciu na ścianach świątyni odkryto m.in. cykl polichromii romańskich z XIII w. Jak dotąd jest to największy i najlepiej zachowany zespół fresków z tej epoki w Polsce](#)

[Agnieszka Bogucka](#)

UWAGA

Informacje opublikowane przed 1 stycznia 2021 r. dostępne są na stronie archiwum.mazovia.pl